

"Genève twee" in Het Parool (26 oktober 1955)

Source: Het Parool. Vrij Onverveerd. dir. de publ. VAN NORDEN, W ; Réd. Chef KOETS, P. J. 26.10.1955, n° 3.311; 15. Jg. Amsterdam: Het Parool. "Genève twee", p. 1; 3.

Copyright: (c) Het Parool

URL: http://www.cvce.eu/obj/geneve_twee_in_het_parool_26_oktober_1955-nl-cdb1faf9-865b-42cf-86f8-c0d5733efb3c.html

Last updated: 03/07/2015

Genève Twee

Morgen wordt Genève voor de tweede keer van dit jaar het ontmoetingspunt van de Grote Vier. Waren het in Juli de regeringsleiders die elkaar daar troffen, dit keer komen de vier ministers van Buitenlandse Zaken er bijeen. En al mag het dus ditmaal geen bijeenkomst zijn “op het hoogste niveau”, de betekenis van de nieuwe conferentie doet in belangrijkheid nauwelijks onder voor die andere.

Ja, in zekere zin kan men zelfs wel zeggen, dat de besprekingen, die morgen aanvangen en die vermoedelijk enige weken zullen duren, van nog meer belang kunnen blijken. De bijeenkomst van Juli heeft geleid tot wat sindsdien bekend is als “de geest van Genève”. Een wereld zag toen tot haar verbazing en haar niet geringe opluchting hoe de hoge conferentiegangers in hun onderling verkeer één en al vriendelijkheid waren. Hoe de glimlach in de plaats kwam van de bittere verwijten over en weer, die sinds de oorlog kenmerkend waren geweest voor nagenoeg iedere ontmoeting tussen Oost en West.

Het was in de uiterlijke vorm bijna een idylle en zó iets nieuws in het verkeer van de Sowjet-Unie met de Westelijke mogendheden, dat menigeen door de glimlach dermate werd bekoord, dat het niet tot hem doordrong hoe ver de concrete standpunten der beide partijen uiteen waren blijven liggen. Wie daar in alle nuchterheid op wees liep de kans uitgekregen te worden voor een onverbeterlijke nurks, erger: voor iemand, die blijkbaar aan de koude oorlog de voorkeur gaf, en dat terwijl nu zo duidelijk zou zijn gebleken, dat het ijs aan het smelten was.

TEGENOVER de hardheid van de feiten heeft deze idyllische wittebroodssfeer geen stand weten te houden. In de sinds de zomer verlopen maanden hebben velen leren inzien, al zou het enkel zijn door de ontwikkelingen in het Midden Oosten, dat de fundamentele tegenstellingen tussen de Atlantische mogendheden en het Sowjetblok ongewijzigd waren gebleven, en dat nog allerminst vaststond, dat mét de veranderde stijl in de Sowjet-diplomatie ook een verandering in waardering van de hangende politieke vraagstukken was ingetreden. Zelfs begon men zich er rekenschap van te geven, dat het vervangen van azijn door stroop, als het doel bleef om vliegen te vangen, maar een twijfelachtige verbetering was van het standpunt der potentiële vliegen uit gezien.

Het is in dit verband, dat de bijzondere betekenis aan het licht treedt van de besprekingen, die morgen beginnen. Eerst nu, in de komende weken, zal kunnen blijken of er ook afgezien van de methode enige verandering is gekomen in de Sowjet-politiek. De vraagstukken op de agenda zijn dezelfde als in Juli: de hereniging van Duitsland en de Europese veiligheid, de ontwapening, de algemene betrekkingen tussen Oost en West. Daarvan is het eerste punt het meest fundamentele, en tegelijkertijd helaas datgene, waarop de standpunten nog altijd onverzoenlijk tegenover elkaar staan.

Het kan naar onze mening niet vaak en niet duidelijk genoeg gezegd worden, dat voor het Westen een definitieve aanvaarding van de status quo, de bestaande toestand met de scheidslijn dwars door Europa volkomen onmogelijk is zolang Oost-Duitsland en landen als Polen en Tsjecho Slowakije, Hongarije en Roemenië bezet gebied blijven, waar geen politieke keuze in vrijheid kan worden gedaan, zolang zal West Europa zich door het communistische blok bedreigd blijven voelen. En zolang dat het geval is, is de NATO, de Grote Alliantie onder leiding van Amerika, het plechtanker van heel ons bestaan. Anders gezegd: een zaak van leven of dood.

Nu is er niets, maar dan ook helemaal niets, dat er op wijst, dat de Sowjet-Unie op enigerlei wijze bereid zou zijn de tussen 1944 en 1948 bezette posities prijs te geven, of zelfs ook maar haar greep op haar satellieten principieel lossen te maken. Wie daaromtrent nog illusies mocht koesteren kan uit de droom zijn geholpen door wat gisteren Molotow op doorreis naar Genève in Berlijn heeft gezegd.

Ook al wil men er rekening mee houden dat hij aan de vooravond van de besprekingen zijn onderhandelingspositie vooral niet wilde verzwakken, dan nog blijft het een feit, dat er ten aanzien van het Duitse vraagstuk zelfs van enige nuancering niets bleek. Wat men dus vrezen moet is, dat hij in Genève op dit punt hetzelfde zal zeggen als nu al weer bijna twee jaar geleden op de conferentie van Berlijn, zij het dit keer hoogst waarschijnlijk op vriendelijke toon en met een glimlach. En daarmee zou men weer op hetzelfde

punt zijn aangeland.

Betekent deze, wij erkennen het, weinig-blijmoedig klinkende verwachting, dat naar onze mening de komende conferentie tot mislukking is gedoemd? Het antwoord daarop, zoals trouwens het antwoord op bijna alle werkelijk belangrijke vragen is niet in één woord te geven. Wie mocht hopen, dat nu juichend de oogst zal worden binnengehaald waarvoor in Juli het zaad werd gestrooid zal, lijkt ons, een bittere teleurstelling beleven. Wij verwachten althans niet, dat die ongrijpbare “geest”, die aan het conferentieoord zijn naam ontleent, in de komende weken zich in tastbare resultaten zal gaan manifesteren.

Daarentegen lijkt het ons evenmin waarschijnlijk, dat de komende conferentie uiteen zal gaan op een manier, zoals dat sinds de oorlog vele malen het geval is geweest, een manier, die de tegenstellingen enkel verscherpt en de onderlinge spanning vergroot. Dat is op zich zelf al winst vergeleken met enkel jaren terug. De Sowjet-Unie wil naar onze stellige overtuiging een ontspanning in de internationale verhoudingen. Zij wil dat om haar eigen redenen, vermoedelijk bovenal omdat zij de economische druk die de bestaande toestand, rechtstreeks gevolg overigens van Stalins agressieve politiek, haar oplegt, hoe langer hoe meer als onverdragelijk gaat voelen.

Nu proberen de Russen zich van deze druk te bevrijden, maar tegelijkertijd Stalins veroveringen vast te houden, en wij zouden haast geneigd zijn te zeggen: geef ze eens ongelijk! Maar voor het Westen is die combinatie onaannemelijk. Het streven van de Atlantische politiek moet daarom zijn de Russen duidelijk te maken, dat de verwezenlijking van deze beide doeleinden tegelijk niet mogelijk is. En in zoverre de komende conferentie wellicht de mogelijkheid biedt de Russen hiervan te doordringen, en tegelijkertijd tegenover hen toch ook te doen blijken, dat de bereidheid aanwezig is met gewettigde Russische verlangens terdege rekening te houden, kan zij slagen.

Dat wil zeggen: kan zij de inleiding vormen tot verdere besprekingen. Want als er één ding zeker is dan dit, dat ook in het gunstigste geval het vinden van een aanvaardbare uitweg een zaak is van lange adem. Moge het Westen daarom blijk geven, dat het over die adem beschikt. Materieel, maar vooral ook geestelijk.